

Afvandring fra den offentlige psykiatri

2024

Yngre Læger

 SOL
OVERLÆGEFORENINGEN

Om undersøgelsen

Invitationer til undersøgelsen blev sendt 25. august 2023 til alle overlæger og speciallæger i psykiatri og børne- og ungdomspsykiatri i Yngre Læger og FAS. Svarfristen var 4. september 2023. 1129 invitationer blev sendt, 615 respondenter svarede. 53 pct. af psykiaterne og 58 pct. af børne- og ungdomspsykiaterne besvarede undersøgelsen. Det giver en samlet svarprocent på 54 pct.

Alle procentværdier er rundet til 0 decimaler

Denne undersøgelse adskiller sig fra den første afvandingsundersøgelse, som Overlægeforeningen gennemførte i sommeren 2022.

For det første er undersøgelsen gennemført i et samarbejde mellem Yngre Læger og Overlægeforeningen. Det betyder, at samtlige speciallæger i psykiatri og børne- og ungdomspsykiatri er omfattet af undersøgelsen.

For det andet har det vist sig, at enkelte medlemmer af FAS ikke blev inviteret til den første undersøgelse i 2022. Det skyldtes, at de ikke var organiseret i Overlægeforeningen eller Foreningen af Praktiserende Speciallæger, men derimod i Enheden, som omfatter medlemmer, der ikke hører til i FAS' andre organisationer. Det har siden vist sig, at en del medlemmer af Enheden er speciallæger, som er skiftet fra den offentlige psykiatri til den private, og de er derfor blevet inviteret med i denne undersøgelse.

De to ændringer betyder, at man må være varsom med at tolke udviklingstendenser ved at sammenligne resultaterne fra den første til anden undersøgelse. Til gengæld giver denne undersøgelse et mere præcist billede af afvandringen fra den offentlige psykiatri.

Skelnen mellem offentlig og privat

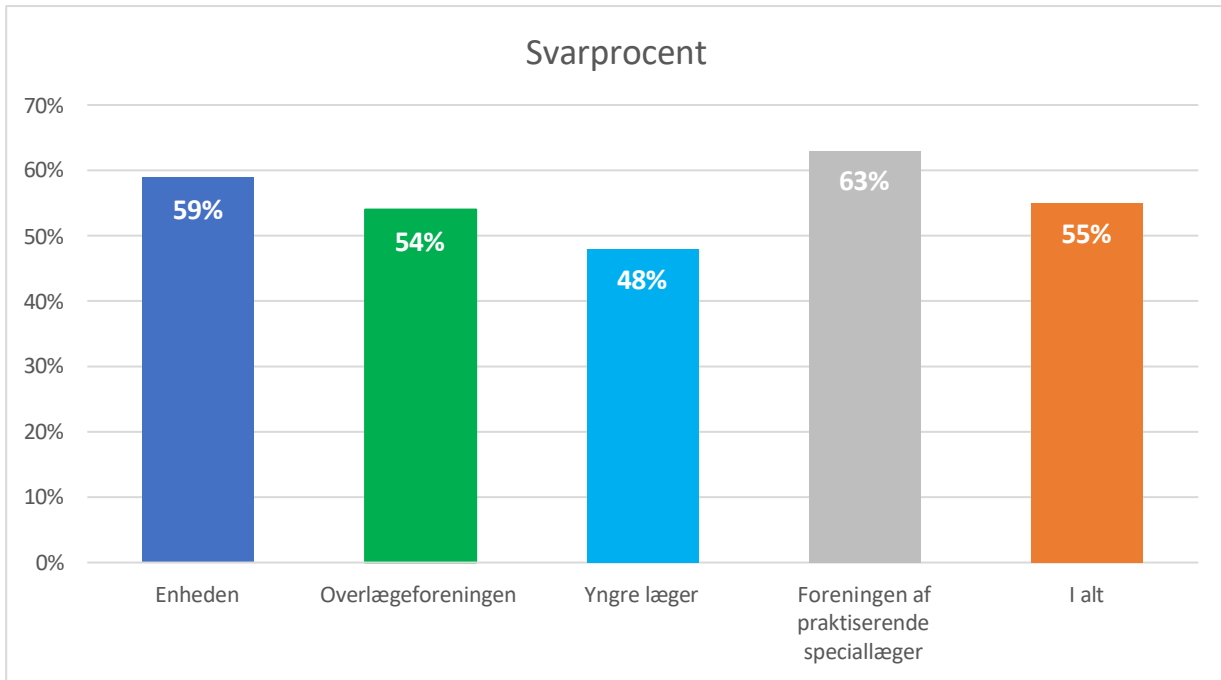
I rapporten skelnes mellem psykiatere ansat i den offentlige og den private sektor. Se bilag for detaljer om klassifikation

Den offentlige sektor omfatter de speciallæger i psykiatri, som behandler patienter i det offentlige system – enten på sygehusene eller via henvisninger til speciallægens egen praksis:

- Regionale ansættelser – typisk på psykiatriske afdelinger på sygehusene
- Praktiserende speciallæger med ydernummer – dvs. psykiatere som behandler henviste patienter finansieret gennem overenskomst med regionerne
- Anden offentlig ansættelse – f.eks. på universiteter eller i kommuner

Den private sektor omfatter de speciallæger, som behandler patienter på privathospital, arbejder i vikarbureau, medicinalindustrien eller har egen klinik uden overenskomst med regionerne. Behandling finansieres som hovedregel via egenbetaling eller forsikringsordning. I nogle tilfælde modtager privathospitalerne patienter henvist af regionerne og derfor uden egenbetaling.

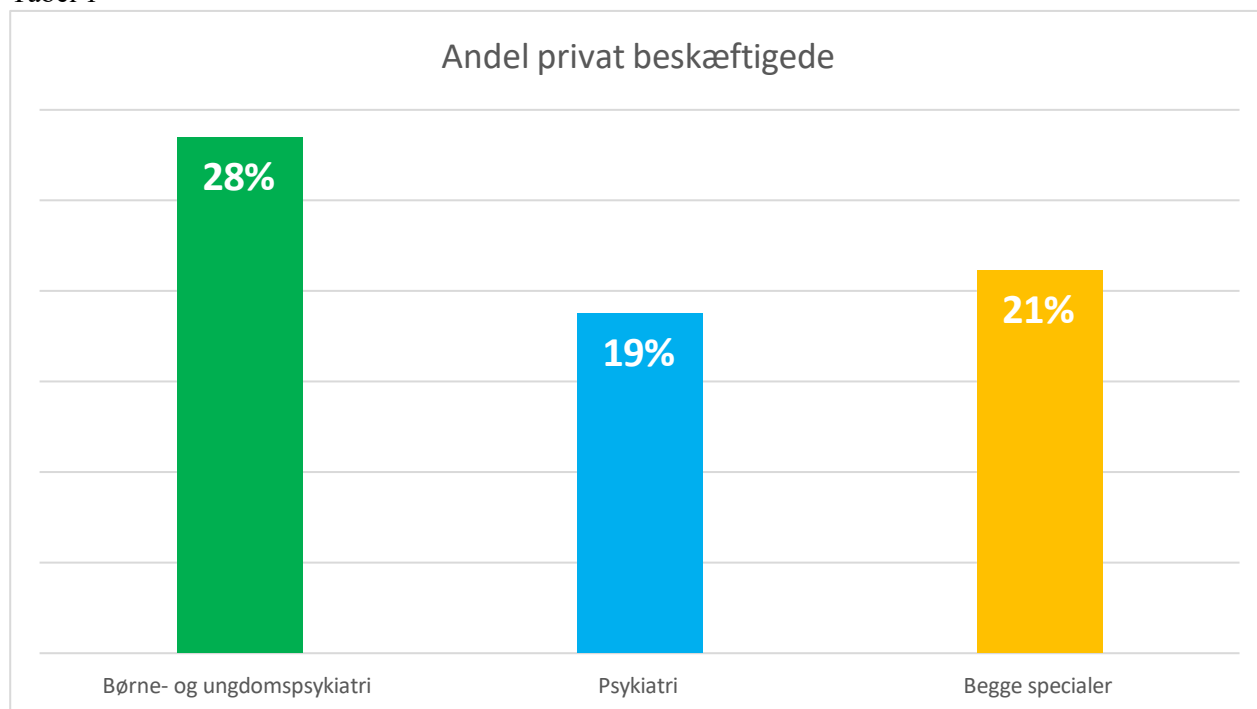
1. Svarprocent

2. Hvor mange psykiatere er i privat beskæftigelse?

I alt har 151 speciallæger indenfor børne- og ungdomspsykiatrien svaret. 28 pct. af dem arbejder i den private sektor. Tilsvarende har 455 speciallæger indenfor voksenpsykiatrien svaret. 19 pct. af dem arbejder den private sektor.

Tabel 1

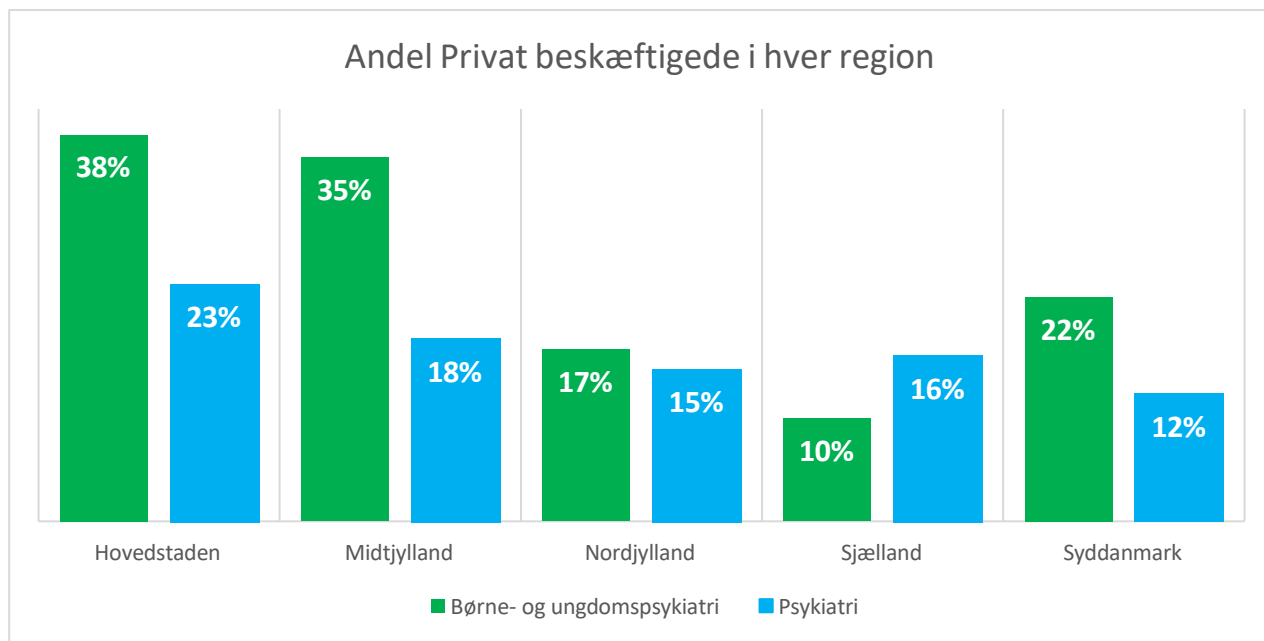

Ansættelsesform	Børne- og ungdomspsykiatri	Psykiatri	Begge specialer
<i>Privat ansættelse</i>	43	87	130
<i>Andel</i>	28%	19%	21%
<i>Offentlig ansættelse</i>	108	377	485
<i>Andel</i>	72%	81%	79%
<i>Alle respondenter</i>	151	464	615

Regionsfordeling

Når respondenterne fordeles på de fem regioner, er der nogle steder tale om meget få personer. Det afspejler imidlertid også, hvor sårbart det er, når f.eks. tre ud af atten børne- og ungdomspsykiatere i Region Nordjylland (svarende til 17 pct.) vælger at arbejde i det private.

Tabel 2

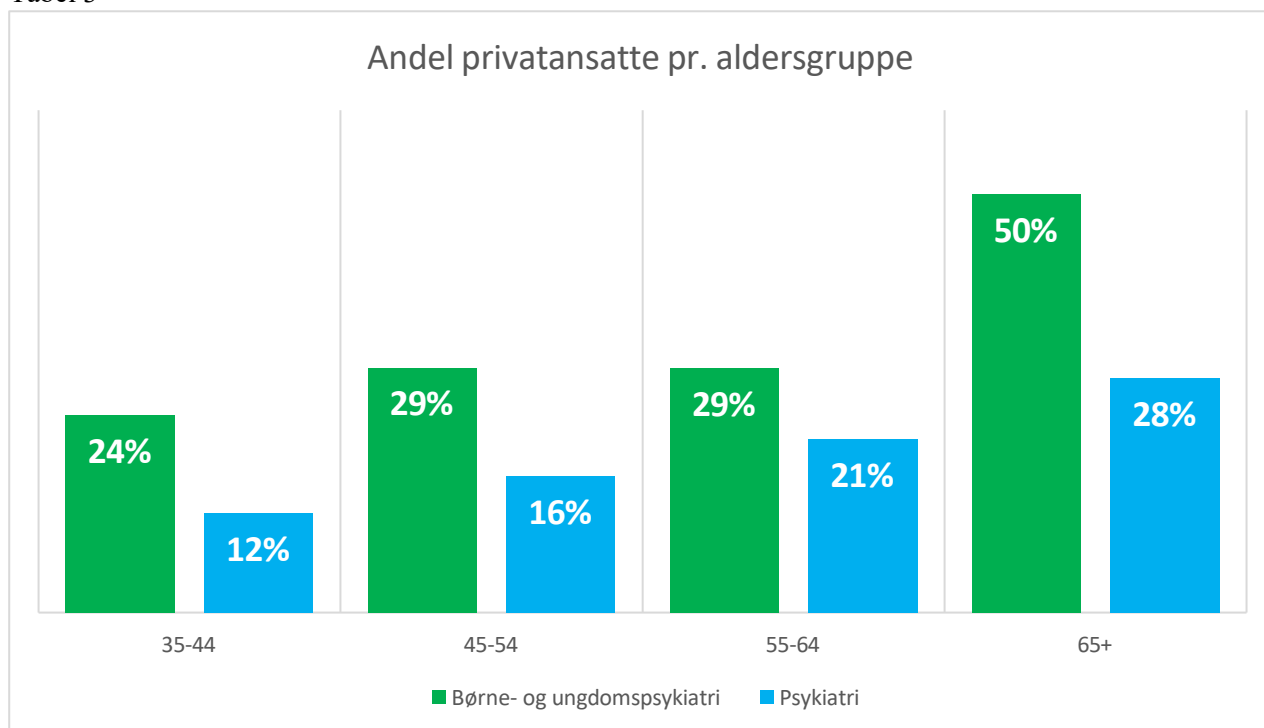

Region	Ansættelsesform	Børne- og ungdomspsykiatri	Psykiatri
Hovedstaden	<i>Privatansatte</i>	21	47
	<i>Antal respondenter</i>	56	205
	<i>Andel privatansatte</i>	38%	23%
Midtjylland	<i>Privatansatte</i>	12	18
	<i>Antal respondenter</i>	34	102
	<i>Andel privatansatte</i>	35%	18%
Nordjylland	<i>Privatansatte</i>	3	5
	<i>Antal respondenter</i>	18	34
	<i>Andel privatansatte</i>	17%	15%
Sjælland	<i>Privatansatte</i>	2	8
	<i>Antal respondenter</i>	20	50
	<i>Andel privatansatte</i>	10%	16%
Syddanmark	<i>Privatansatte</i>	5	19
	<i>Antal respondenter</i>	23	73
	<i>Andel privatansatte</i>	22%	12%
Total	<i>Privatansatte</i>	43	87
	<i>Antal respondenter</i>	151	464
	<i>Andel privatansatte</i>	28%	19%

Aldersfordeling

Som i tabel to er der i børne- og ungdomspsykiatrien tale om få personer, når de fordeles på aldersgrupper.

Tabel 3

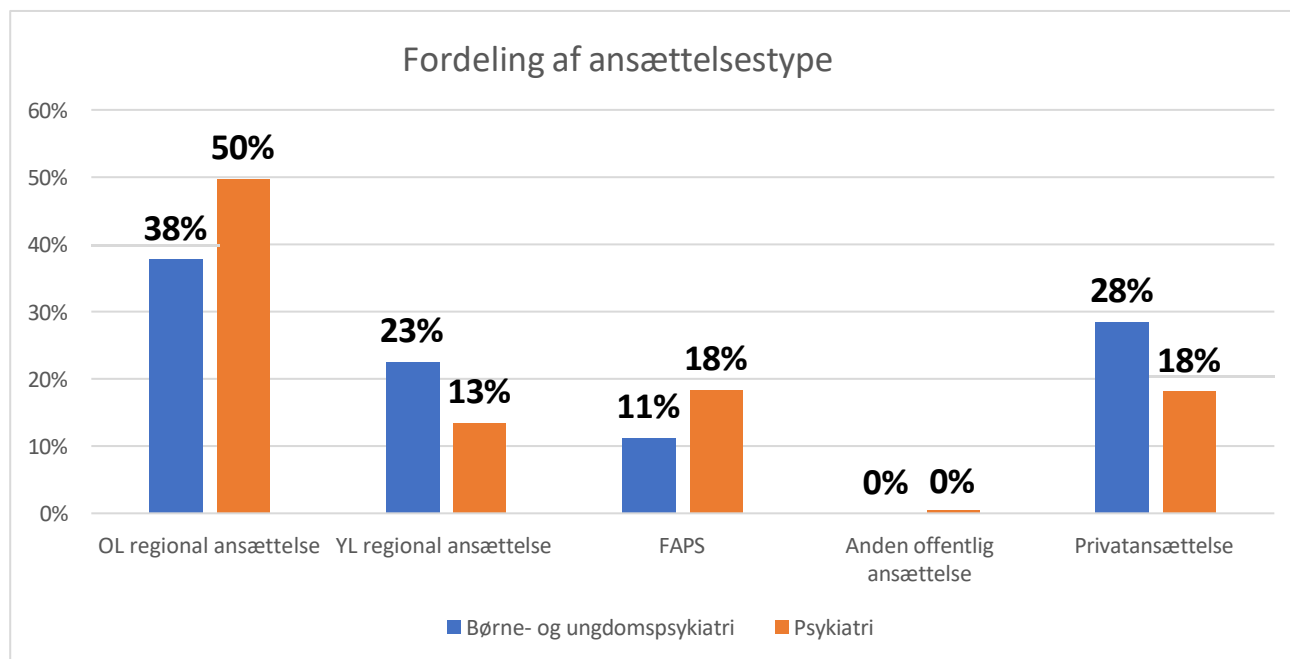
Aldersgruppe	Ansættelsesform	Børne- og ungdomspsykiatri	Psykiatri
35-44	<i>Privatansætte</i>	8	13
	<i>Antal respondenter</i>	34	121
	<i>Andel privatansatte</i>	24%	11%
45-54	<i>Privatansætte</i>	19	21
	<i>Antal respondenter</i>	65	129
	<i>Andel privatansatte</i>	29%	16%
55-64	<i>Privatansætte</i>	14	23
	<i>Antal respondenter</i>	48	111
	<i>Andel privatansatte</i>	29%	21%
65+	<i>Privatansætte</i>	2	28
	<i>Antal respondenter</i>	4	100
	<i>Andel privatansatte</i>	50%	28%
Total	<i>Privatansætte</i>	43	86
	<i>Antal respondenter</i>	151	458
	<i>Andel privatansatte</i>	28%	19%

Note: Procenter angiver andel i den enkelte aldersgruppe som er privatansatte

Fordeling mellem regional ansættelse, anden offentlig ansættelse og privat ansættelse:

Flertallet af lægerne er fortsat ansat regionalt – dvs. på psykiatriske afdelinger på sygehusene ol. Derudover er 11 pct. af børne- og ungdomspsykiaterne praktiserende speciallæger med ydernummer (dvs. med overenskomst med regionerne om behandling i det offentlige regi). Det samme er 18 pct. af psykiaterne, mens et par procent fra psykiatri har anden offentlig ansættelse.

Tabel 4

Ansættelsesform*	Børne- og ungdomspsykiatri	Psykiatri
<i>OL Regional ansættelse</i>	57	222
<i>Andel</i>	38%	50%
<i>YL Regional ansættelse</i>	34	60
<i>Andel</i>	23%	13%
<i>FAPS – speciallægepraksis med aftale med regionerne</i>	17	82
<i>Andel</i>	11%	18%
<i>Anden offentlig ansættelse – fx kommune og universitet</i>	0	2
<i>Andel</i>	0%	0%
<i>Privat ansættelse</i>	43	81
<i>Andel</i>	28%	18%
<i>Samlet antal besvarelser</i>	151	447

3. Læger der har skiftet til privat ansættelse

De seneste år er 2 – 14 børne og ungdomspsykiatere skiftet fra den offentlige sektor til den private om året. Indtil sommeren 2022 er der skiftet lige så mange som i hele 2021. Samtidig er 9 – 28 voksenpsykiatere skiftet årligt.

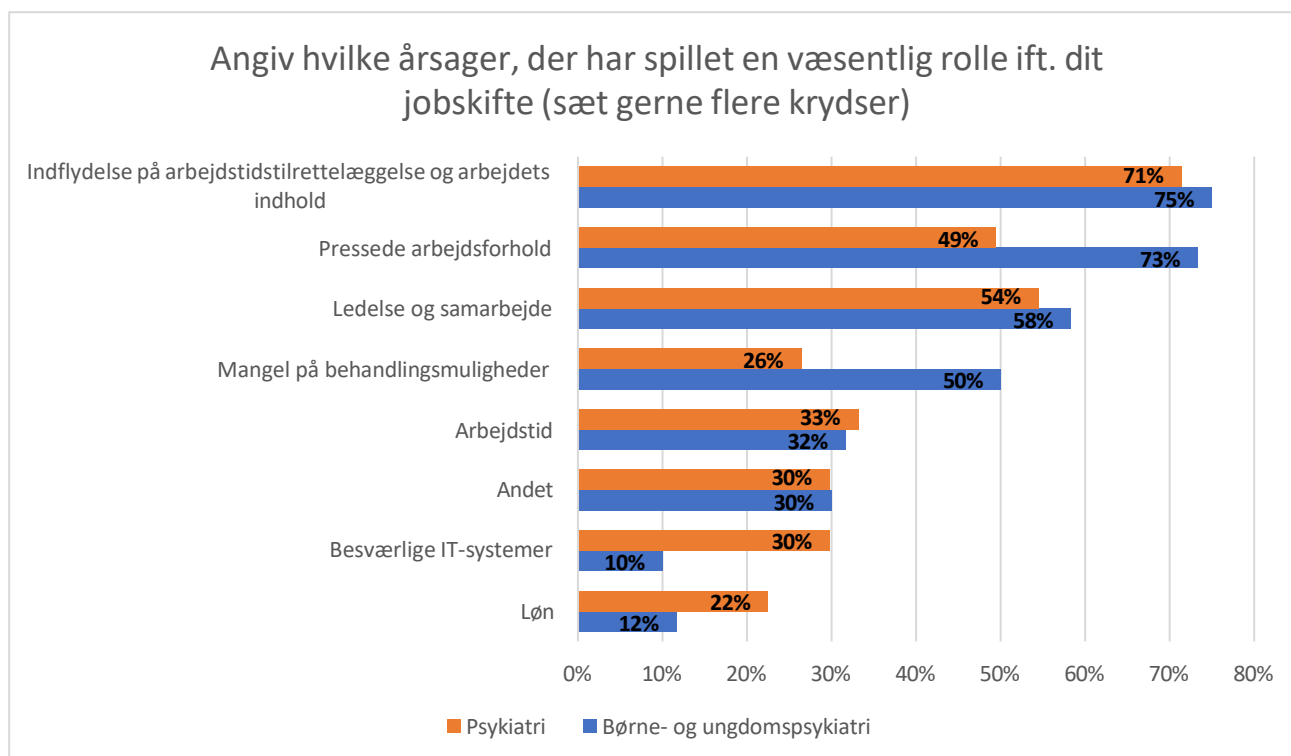
Tabel 5

	Børne- og ungdomspsykiatere	Psykiatere
2017 eller før	15	79
2018	2	17
2019	3	13
2020	11	9
2021	6	13
2022	14	28
2023	9	19

Hvorfor skiftede de:

De fleste er skiftet fra regional hospital ansættelse pga. manglende indflydelse på arbejdstilrettelæggelse, arbejdets indhold, ledelse, arbejdstid og mangel på behandlingsmuligheder. Pressede arbejdsforhold spiller også en stor rolle inden for børne- og ungdomspsykiatrien.

Tabel 6

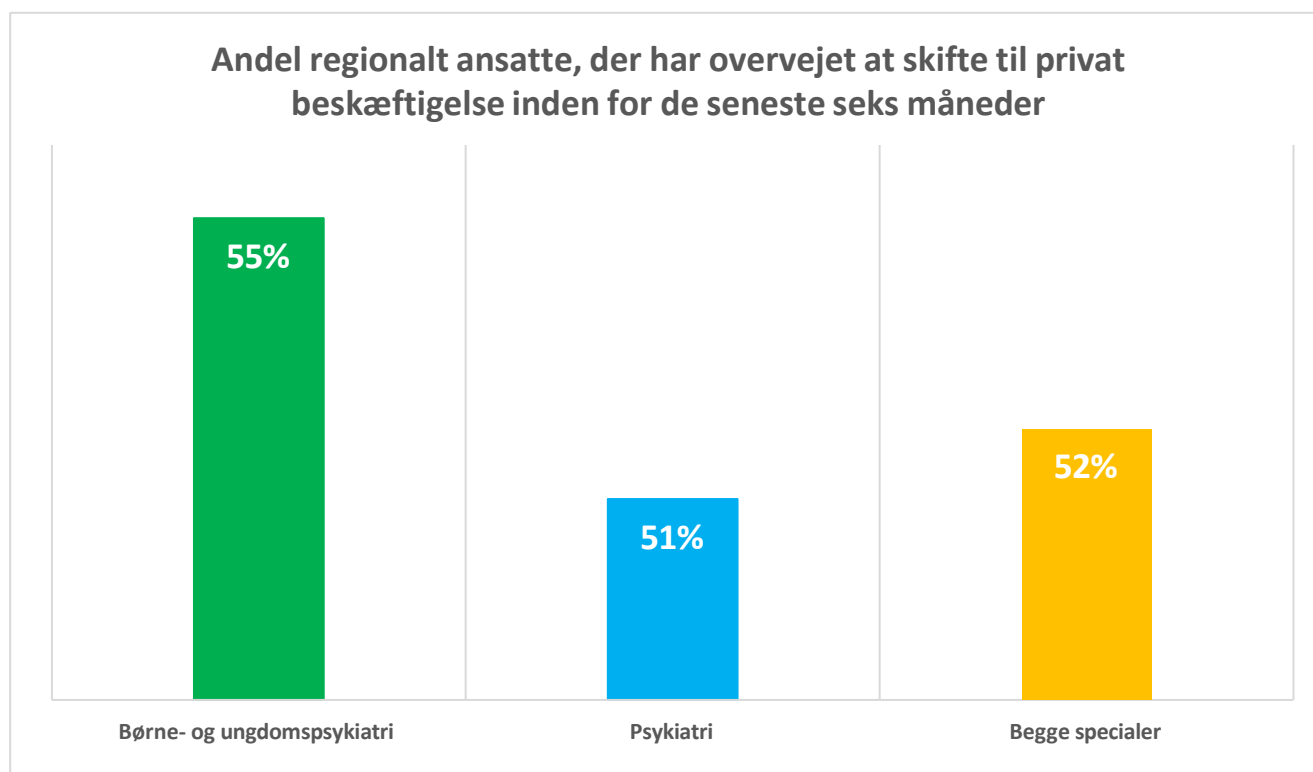

Årsager – skift fra regional ansættelse	Børne- og ungdomspsykiatri	Psykiatri
<i>Indflydelse på arbejdstilrettelæggelse og arbejdets indhold</i>	45	127
<i>Pressede arbejdsforhold</i>	44	88
<i>Ledelse og samarbejde</i>	35	97
<i>Mangel på behandlingsmuligheder</i>	30	47
<i>Arbejdstid</i>	19	59
<i>Andet</i>	18	45
<i>Besværlige IT-systemer</i>	6	53
<i>Løn</i>	7	40
<i>Samlet antal respondenter</i>	60	178

4. Regionalt ansatte læger overvejer at skifte til privat ansættelse

Ser vi alene på de speciallæger i psykiatri, som er regionalt ansat – altså arbejder på sygehusene – har over halvdelen (55 pct.) af børne- og ungdomspsykiaterne og 51 pct. af psykiaterne overvejet at skifte til privat psykiatrisk beskæftigelse inden for seks måneder.

Tabel 7

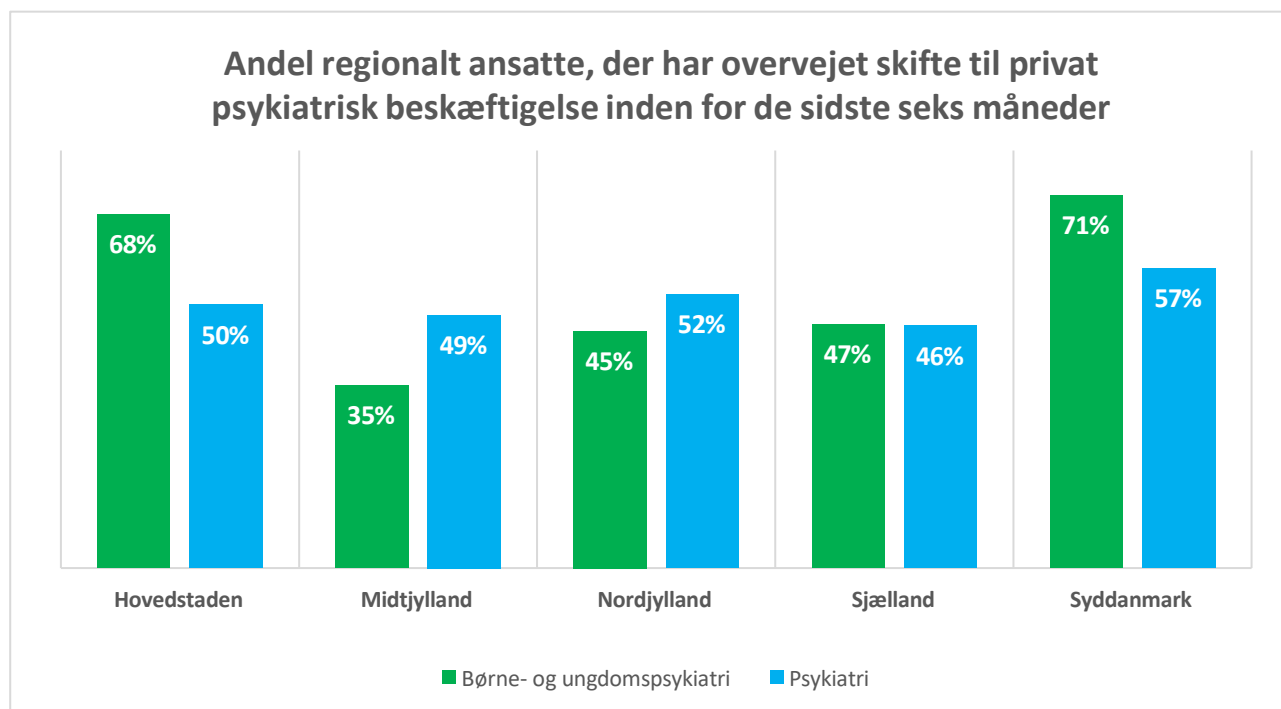

Svar på spørgsmålet: ”Har du overvejet at skifte til privat psykiatrisk beskæftigelse inden for de sidste seks måneder?”	Børne- og ungdomspsykiatri	Psykiatri	Begge specialer
<i>Ja*</i>	50	142	192
<i>Andel</i>	55%	51%	52%
<i>Antal respondenter</i>	91	279	370

Regionsfordeling

Fordeles de regionalt ansatte, der har overvejet at skifte til privat beskæftigelse, på regionerne, er der store udsving. Det skyldes især, at der i nogle regioner er meget få især børne- og ungdomspsykiatere, for eksempel i Region Syddanmark, hvor ti ud af fjorten overvejer at skifte.

Tabel 8

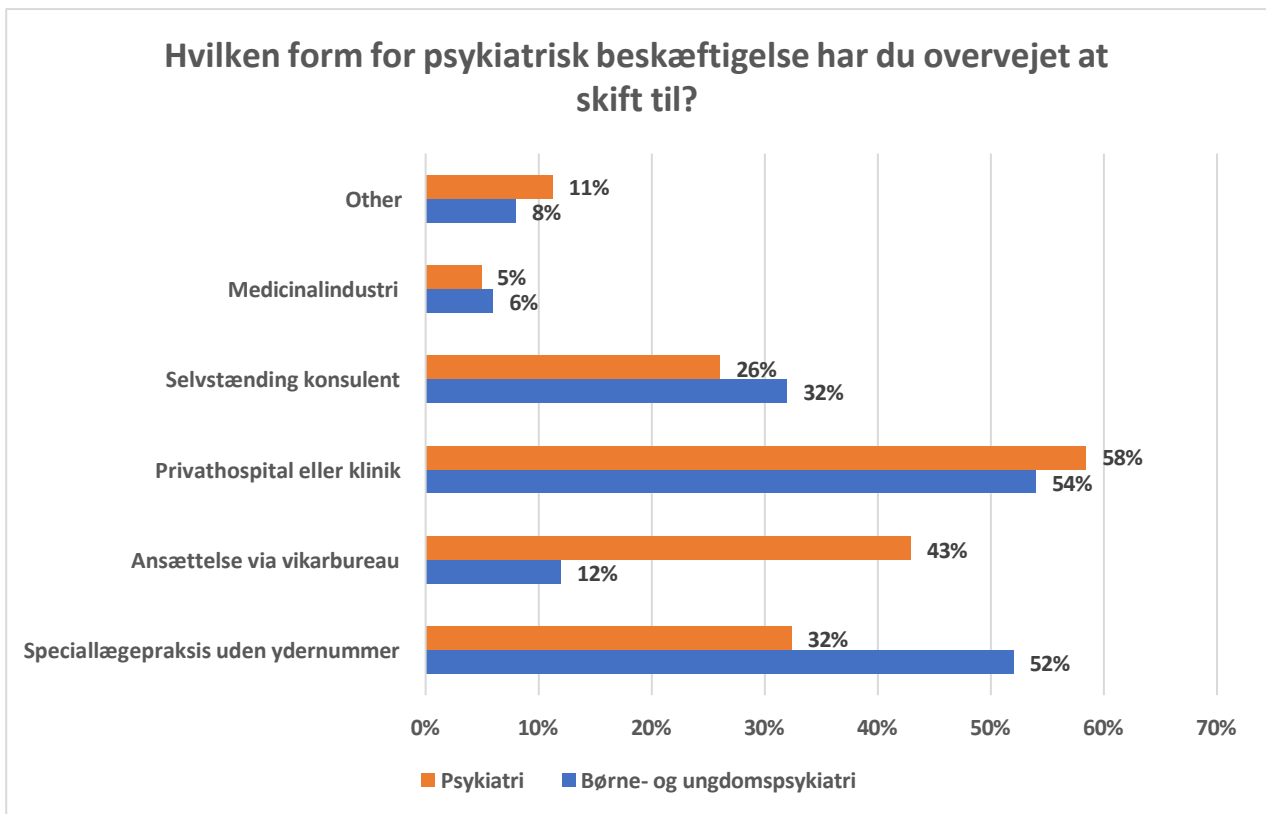

Region	Har overvejet at skifte inden for de sidste 6 mdr.	Børne- og ungdomspsykiatri	Psykiatri
Hovedstaden	<i>Ja</i>	21	58
	<i>Antal respondenter</i>	31	115
	<i>Andel ja</i>	68%	50%
Midtjylland	<i>Ja</i>	7	33
	<i>Antal respondenter</i>	20	68
	<i>Andel ja</i>	35%	49%
Nordjylland	<i>Ja</i>	6	11
	<i>Antal respondenter</i>	11	21
	<i>Andel ja</i>	45%	52%
Sjælland	<i>Ja</i>	7	13
	<i>Antal respondenter</i>	15	28
	<i>Andel ja</i>	47%	46%
Syddanmark	<i>Ja</i>	10	27
	<i>Antal respondenter</i>	14	47
	<i>Andel ja</i>	71%	57%
Total	<i>Ja</i>	50	142
	<i>Antal respondenter</i>	91	279
	<i>Andel ja</i>	55%	51%

Hvor overvejer psykiaterne at skifte til?

Størstedelen overvejer at skifte til privathospitaler eller klinikker eller at blive praktiserende uden ydernummer.

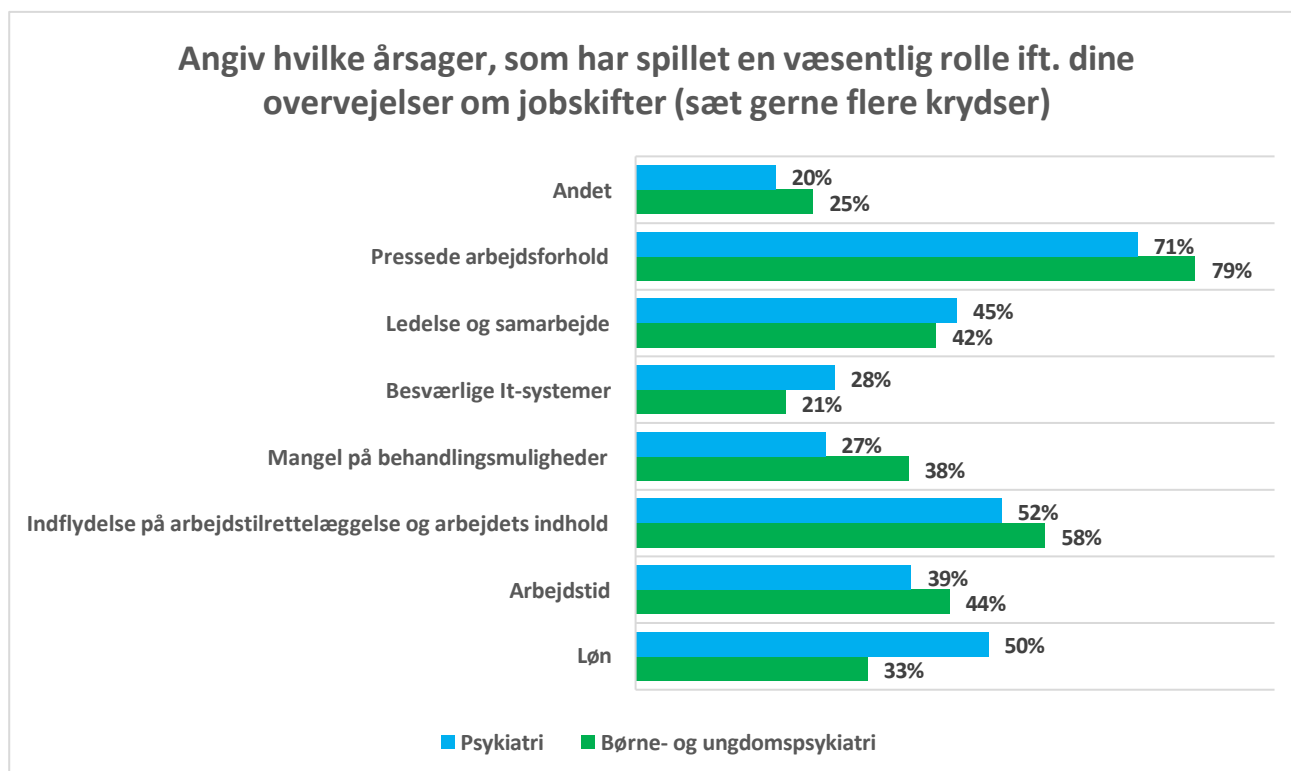
Tabel 9

Årsager til overvejelser om jobskifte fra regional til privat

De årsager, som har fået speciallægerne til at skifte fra offentlig til privat, er primært pressede arbejdsforhold, indflydelse på arbejdstilrettelæggelse og arbejdets indhold, ledelse og samarbejde, arbejdstid og mangel på behandlingsmuligheder. Løn har dog også spillet en rolle for især voksenpsykiaterne.

Tabel 10

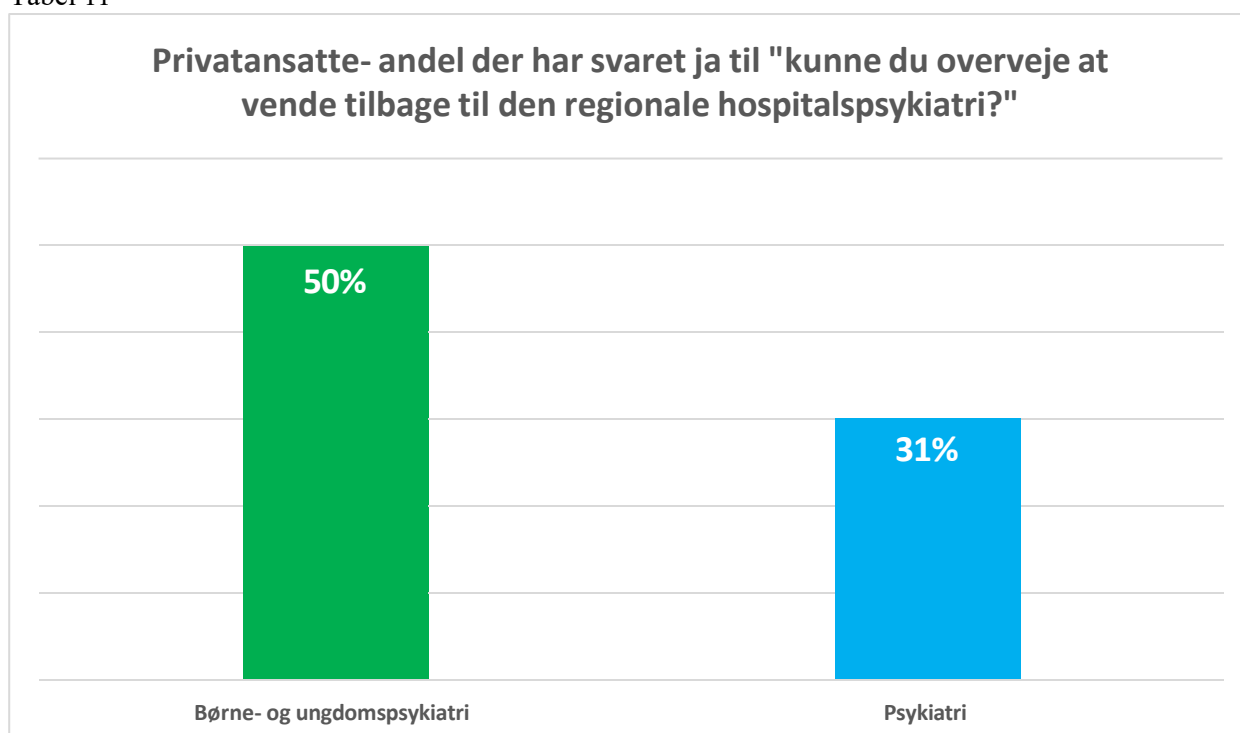
Årsager – overvejelser om skift til privat	Børne- og ungdomspsykiatri	Psykiatri
<i>Indflydelse på arbejdstilrettelæggelse og arbejdets indhold</i>	30	81
<i>Ledelse og samarbejde</i>	22	71
<i>Arbejdstid</i>	23	61
<i>Mangel på behandlingsmuligheder</i>	20	42
<i>Løn</i>	17	78
<i>It-systemer</i>	11	44
<i>Samlet antal respondenter, der har overvejet at skifte til privat ansættelse</i>	52	157

5. Privatansatte læger, der kunne overveje at skifte tilbage til regional ansættelse

Umiddelbart er der mange af de speciallæger, som allerede er skiftet til den private psykiatri, som kunne overveje at vende tilbage til offentlige ansættelse (50 pct. af børne- og ungdomspsykiaterne og 31 pct. af psykiaterne). Det er de samme vilkår, der førte til skiftet til privat sektor, som er afgørende for, om de vil vende tilbage til den offentlige psykiatri.

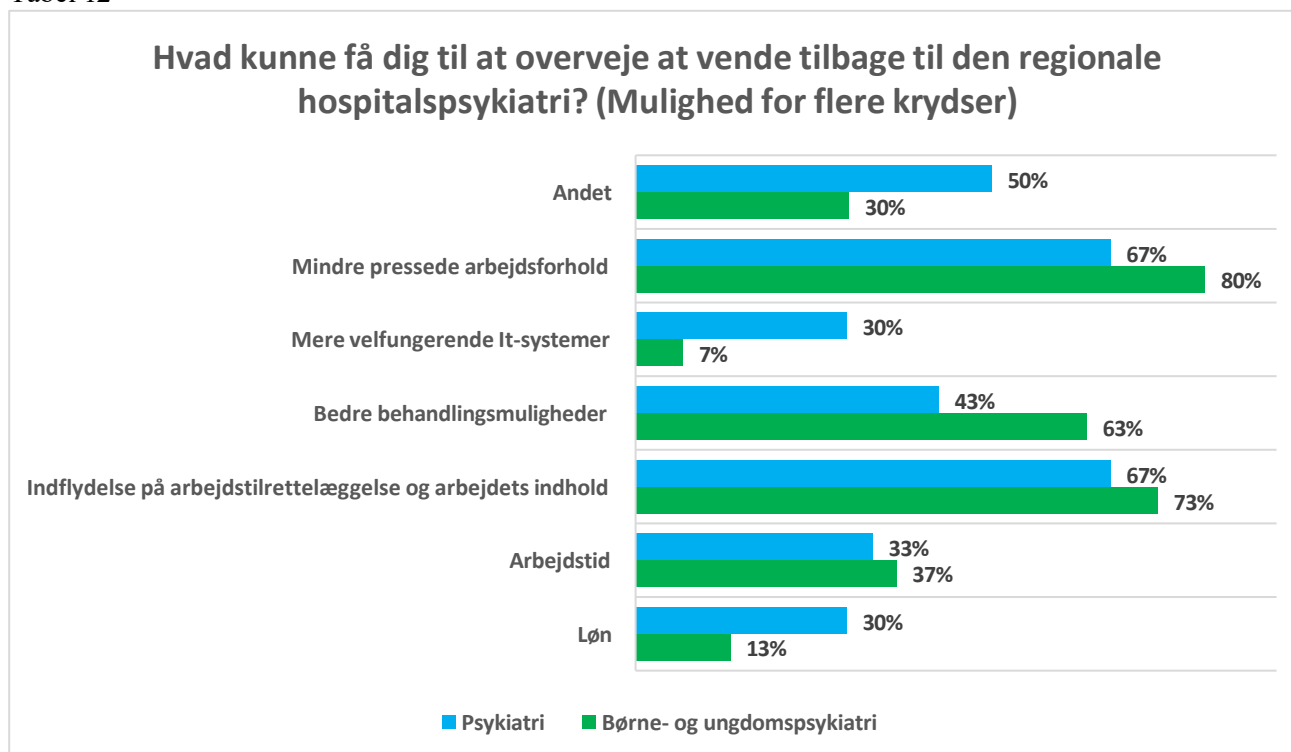
Det tyder på, at det er muligt at tiltrække psykiatere fra det private til det offentlige, men at det kræver at der kommer mindre pressede arbejdsforhold, mere indflydelse på arbejdstilrettelæggelse, arbejdstid og arbejdets indhold, bedre behandlingsmuligheder m.m. Det er de samme parametre, som er afgørende for at fastholde de nuværende ansatte.

Tabel 11

Svar på spørgsmålet: "Er der noget, som kunne få dig til at overveje at vende tilbage til den regionale hospitalspsykiatri?"	Børne- og ungdomspsykiatri	Psykiatri
<i>Ja</i>	30	54
<i>Andel</i>	50%	31%
<i>Antal respondenter</i>	60	122

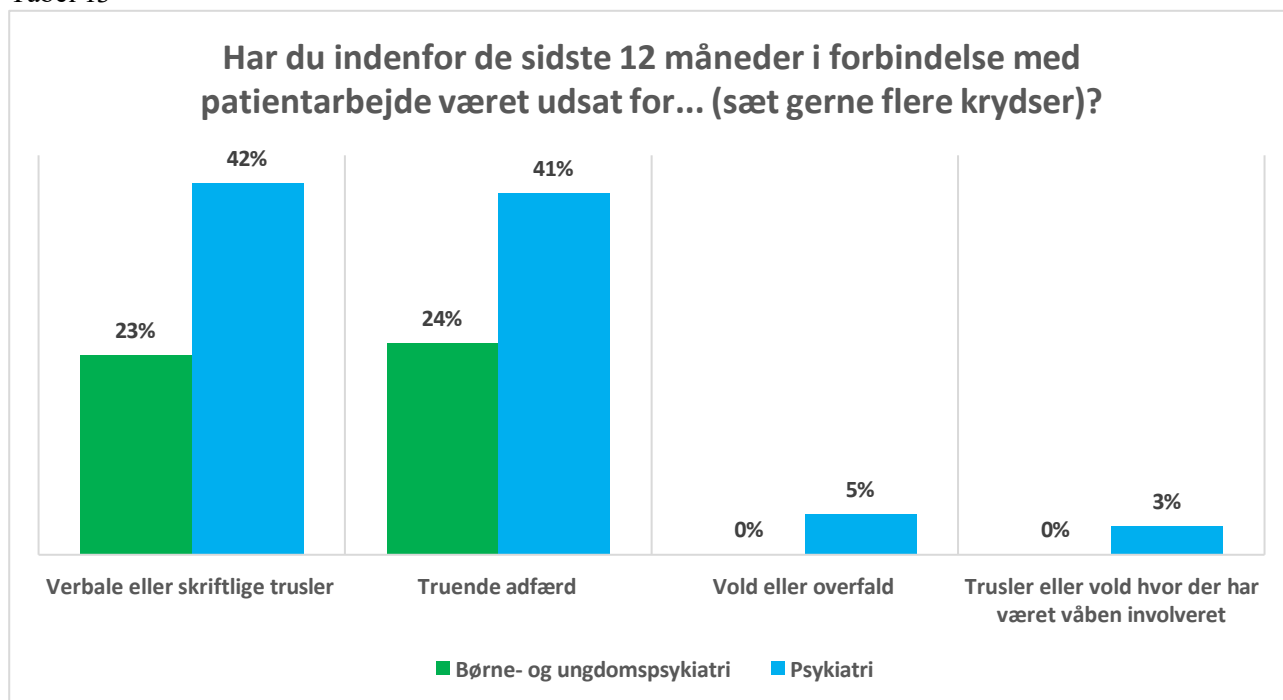
Tabel 12

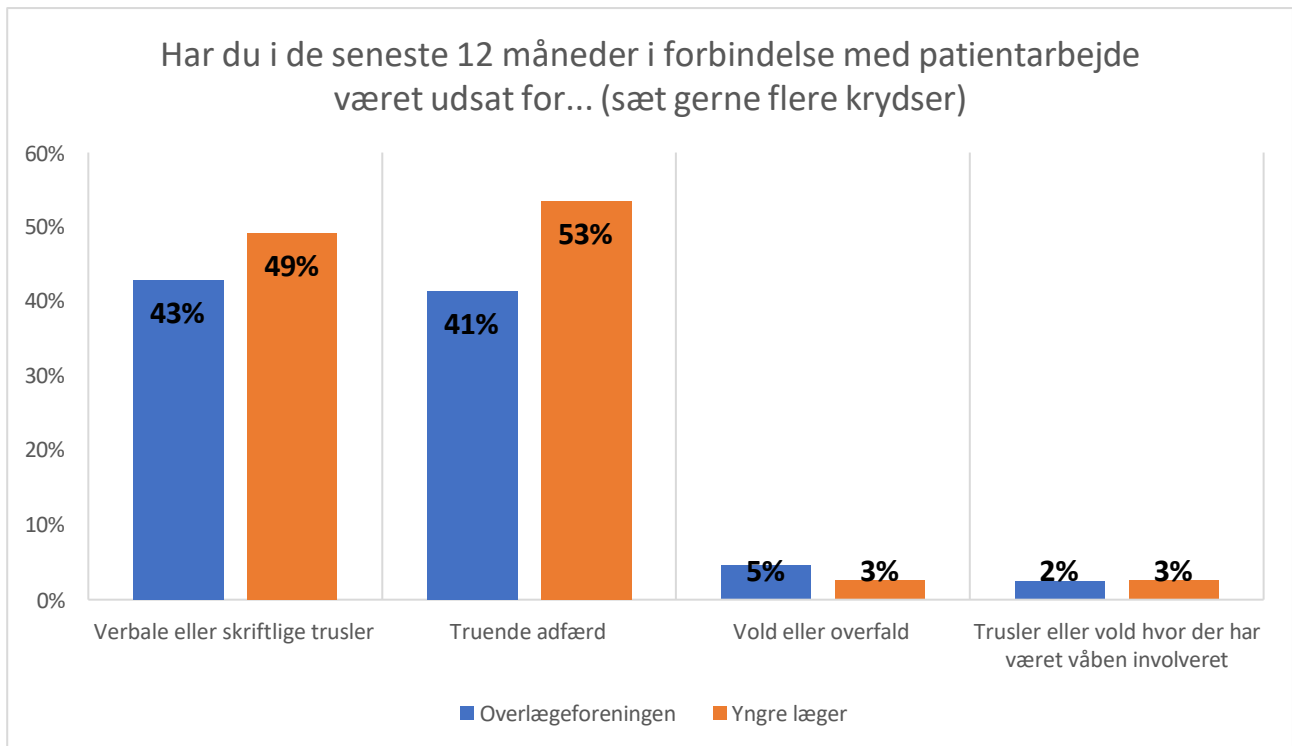
Årsager – overvejelser om skift tilbage til regional ansættelse	Børne- og ungdomspsykiatri	Psykiatri
<i>Indflydelse på arbejdstilrettelæggelse og arbejdets indhold</i>	22	36
<i>Arbejdstid</i>	11	18
<i>Bedre behandlingsmuligheder</i>	19	23
<i>Løn</i>	4	16
<i>It-systemer</i>	2	16
<i>Mindre pressede arbejdsforhold</i>	24	36
<i>Samlet antal privatansatte respondenter, der overvejer at skifte tilbage til regional ansættelse</i>	30	54

6. Vold og trusler på arbejdspladsen

Tabel 13

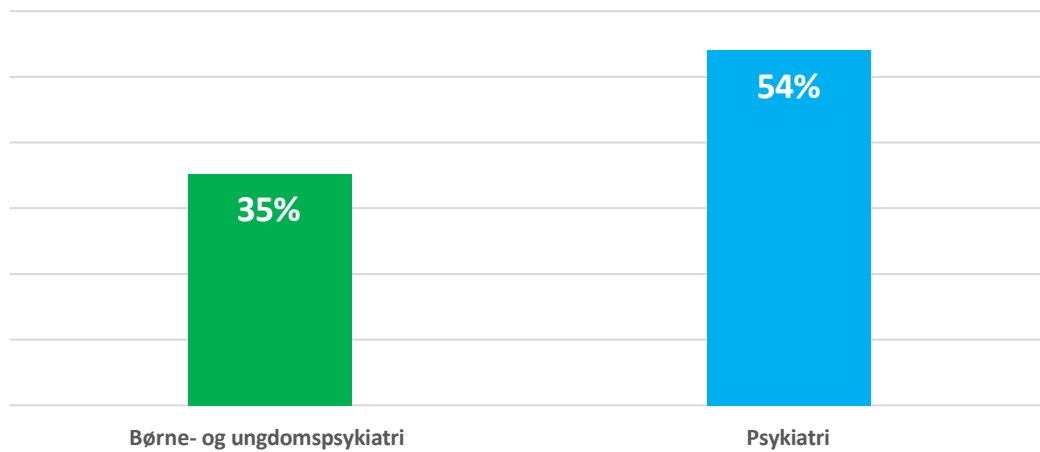
Har du indenfor de sidste 12 måneder i forbindelse med patientarbejde været udsat for... (sæt gerne flere krydser)?	Børne- og ungdomspsykiatri	Psykiatri
<i>Verbale eller skriftlige trusler</i>	34	194
<i>Truende adfærd</i>	36	189
<i>Vold eller overfald</i>	0	21
<i>Trusler eller vold hvor der har været våben involveret</i>	0	15
<i>Antal respondenter</i>	151	464

Har du indenfor de sidste 12 måneder i forbindelse med patientarbejde været udsat for... (sæt gerne flere krydser)?	Overlægeforeningen	Yngre læger
<i>Verbale eller skriftlige trusler</i>	141	57
<i>Truende adfærd</i>	136	62
<i>Vold eller overfald</i>	15	3
<i>Trusler eller vold hvor der har været våben involveret</i>	8	3
<i>Antal respondenter</i>	329	116

Tabel 14

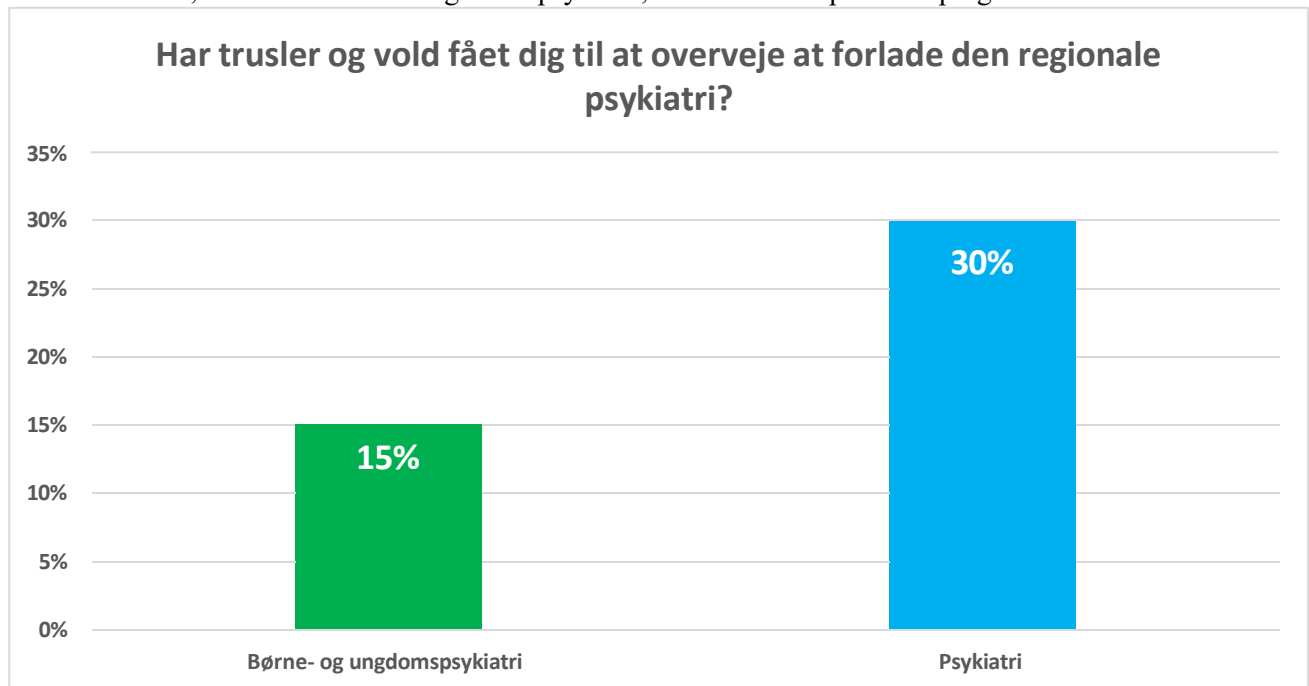
Har du indenfor de sidste 12 måneder i forbindelse med patientarbejde været bekymret for trusler eller vold?

Har du indenfor de sidste 12 måneder i forbindelse med patientarbejde været bekymret for trusler eller vold?	Børne- og ungdomspsykiatri	Psykiatri
<i>Ja</i>	49	236
<i>Andel</i>	35%	54%
<i>Antal respondenter</i>	139	436

Tabel 15

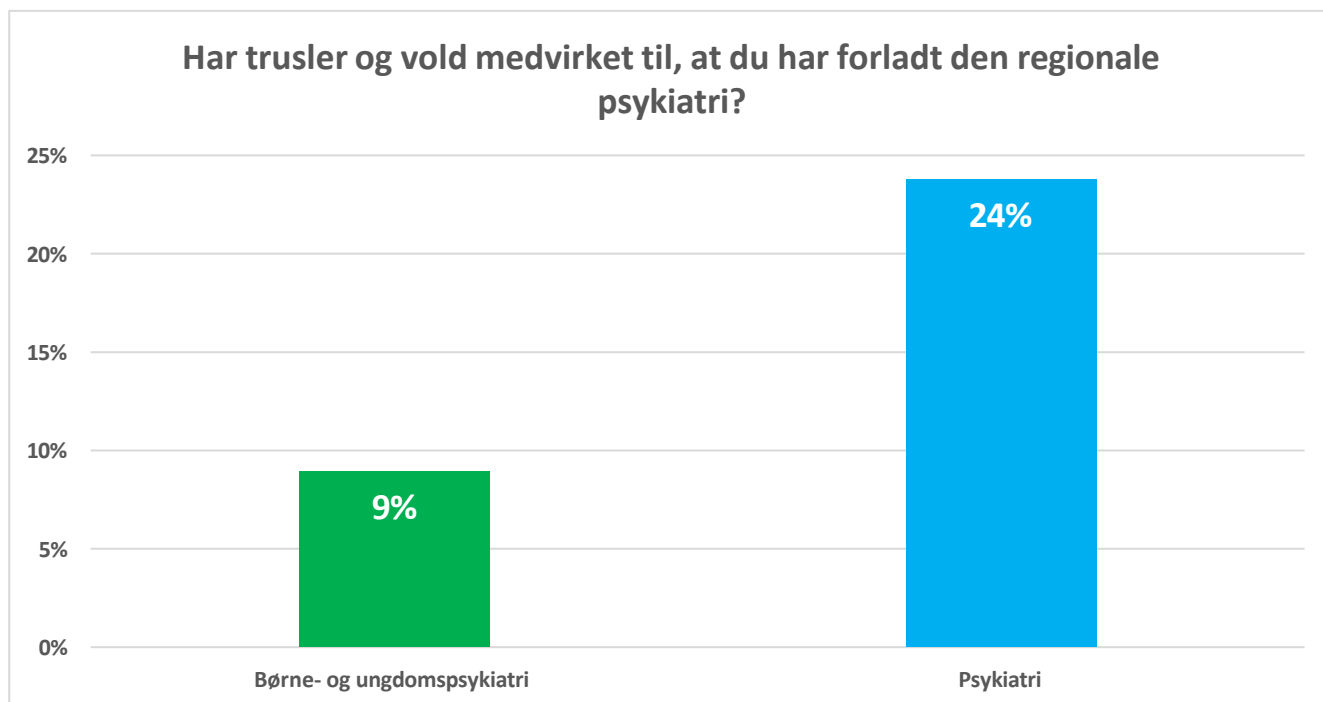
Det er kun dem, som er ansat i den regionale psykiatri, som kan svare på dette spørgsmål

Har trusler og vold fået dig til at overveje at forlade den regionale psykiatri?	Børne- og ungdomspsykiatri	Psykiatri
<i>Ja</i>	13	77
<i>Andel</i>	15%	30%
<i>Antal respondenter</i>	85	260

Tabel 16

Det er kun dem, som har svaret, at de har forladt den regionale psykiatri, som kunne svare på dette spørgsmål

Har trusler og vold medvirket til, at du har forladt den regionale psykiatri?	Børne- og ungdomspsykiatri	Psykiatri
<i>Ja</i>	5	39
<i>Andel</i>	9%	24%
<i>Antal respondenter</i>	56	164